

Enheten för kemi, mikrobiologi och toxikologi
Marianne Walding, 010-730 9711
arbetsmiljoverket@av.se

Ställningstagande om tillämpning av krav på utbildning och medicinska kontroller vid termisk nedbrytning som frisätter monoisocyanater

Arbetsmiljöverket kommer inte att ställa krav på att de som endast exponeras för monoisocyanater, som frisätts vid termisk nedbrytning, ska genomgå utbildning och medicinska kontroller med bedömning för tjänstbarhetsintyg enligt 37 e § i Arbetsmiljöverkets föreskrifter, AFS 2011:19, om kemiska arbetsmiljörisker samt 36 § Arbetsmiljöverkets föreskrifter, AFS 2019:3, om medicinska kontroller i arbetslivet.

Exempel på situationer då enbart monoisocyanater kan bildas är

- när nytt isolermaterial av mineral- och stennull bränns av på värmeverk,
- vid upphettning av proteininnehållande livsmedel och
- vid avbränning av hornvävnad på kalvar.

Bakgrund

Livsmedelsbranschen och de veterinärer eller veterinärtekniker som arbetar med att avhorna kalvar är nya grupper som dagens gällande regler inte var avsedda för när reglerna skrevs.

De ämnen som vi kräver utbildning och tjänstbarhetsintyg för, är de ämnen som är mest potenta och som vi har sett orsaka allvarliga problem vid hantering på fel sätt, exempelvis diisocyanater. Efter diskussioner med flera läkare och forskare har vi kommit fram till att monoisocyanater kan orsaka ohälsa men de hör inte till de mest potenta ämnena och bör därför inte regleras på samma sätt som exempelvis diisocyanater. Vi har heller inte via vår statistik några indikationer på att monoisocyanater har skapat allvarliga problem.

Att isocyanater bildas vid termisk nedbrytning, när hårdplaster (främst polyuretan) upphettas till temperaturer över 150 °C, har varit känt länge. Den största bildningen sker dock vid temperaturer på 250 – 400 °C. Då bildas en blandning av mono- och diisocyanater. I sådana fall gäller fortfarande kraven på utbildning och medicinska kontroller med bedömning för tjänstbarhetsintyg.

Giltighetstid

Detta ställningstagande är avsett att gälla i avvaktan på att Arbetsmiljöverkets nya föreskrifter om vanliga arbetsmiljörisker träder i kraft. Dessa föreskrifter tas fram inom ramen för Arbetsmiljöverkets arbete med regelförnyelse. Nya föreskrifter beräknas träda i kraft under år 2021.

Kommunikation

Avdelningen för regler, Enheten för kemi, mikrobiologi och toxikologi, RK, ansvarar för informationsspridning.

Internt skickas informationen till inspektionsavdelningarnas ledningsgrupper och jurister samt till Arbetsmiljöverkets yrkeshygieniker.

Informationen skickas även till de arbets- och miljömedicinska klinikerna i landet samt värmeverk och andra som kan vara berörda.

Beslut

Detta ställningstagande har beslutats av avdelningschefen Yvonne Strempl efter föredragning av avdelningsdirektören Marianne Walding. I den slutliga handläggningen har även chefsjuristen Anna Varg, handläggaren Karin Staaf och juristen Cecilia Sverin deltagit.

Yvonne Strempl

Marianne Walding